

KENNISGEVING MER DUURZAAM ZWIN Bedenkingen vanuit de landbouw in het kader van het Openbaar Onderzoek

Auteur: Peter Van Bossuyt

Datum uitgave: 14 maart 2007

In aansluiting op de kennisgeving MER Duurzaam Zwin zijn wij zo vrij in het kader van het lopende openbaar onderzoek onderstaande bedenkingen te formuleren op de voorliggende teksten. Wij hopen dat terdege met onze bedenkingen zal worden rekening gehouden bij de uiteindelijke opmaak van het MER.

1. PROJECTBESCHRIJVING (punt 4)

Alvorens dieper in te gaan op de voorliggende alternatieven willen wij erop wijzen dat het onderzoek van de scenario's zich niet alleen mag toespitsen op het betrokken gebied zelf, maar dat ook in een ruime omgeving van het gebied de gevolgen van de ontpoldering moeten onderzocht worden. Uit een aantal van de onderstaande bedenkingen zal snel het belang van deze aanpak blijken. Zo zullen niet alleen functionele, hydrologische, ecologische... afwegingen binnen het betrokken gebied maar ook in de ruime omgeving moeten bekeken worden.

1.1. Alternatief 1 (4.2.2.)

Niet alleen de aan te leggen dijk, maar ook de aan te leggen langsgraacht die het zoute kwelwater voor een belangrijk gedeelte moet opvangen dient in de 120 ha begrepen te zijn. Dit dient ook duidelijk vermeld in de startnotitie.

Bij de uiteindelijke keuze voor de locatie van de aan te leggen dijk zal ook moeten rekening gehouden worden met de mobiliteitsproblematiek in het gebied.

Door het verder uitgraven en uitbreiden van de hoofdgeul tot aan de aansluiting met het lage gedeelte van de Dievegatkreek zal zout water nog in grotere hoeveelheden en verder het land binnendringen en mogelijks voor extra verziltingsproblemen zorgen. Het feit dat aan de bestaande kreek nog zijkanaaltjes gegraven worden verhoogt de kans op verzilting. Binnen de MER dienen de gevolgen van deze werken afzonderlijk onder de loep genomen te worden. Daarbij dient overwogen of het wel verantwoord is binnen alternatief 1 deze ingreep uit te voeren.

Wij stellen vast dat vandaag de Dievegatkreek en een aantal aanpalende gronden (in totaal 23 ha) reeds als natuur zijn ingekleurd buiten het Zwin-reservaat. Het opnemen van de Dievegatkreek in het alternatief 1 kan onder geen beding leiden tot een compensatie van Natuur buiten het gebied.

1.2. Alternatief 2 (4.2.4.)

Niet alleen de aan te leggen dijk, maar ook de aan te leggen langsgracht die het zoute kwelwater voor een belangrijk gedeelte moet opvangen dient in de 180 ha begrepen te zijn. Dit dient ook duidelijk vermeld in de startnotitie.

Bij de uiteindelijke keuze voor de locatie van de aan te leggen dijk zal ook moeten rekening gehouden worden met de mobiliteitsproblematiek in het gebied.

Wij stellen vast dat vandaag de Dievegatkreek en een aantal aanpalende gronden (in totaal 23 ha) reeds als natuur zijn ingekleurd buiten het Zwin-reservaat. Het opnemen van de Dievegatkreek in het alternatief 1 kan onder geen beding leiden tot een compensatie van Natuur buiten het gebied. Hiermee dient rekening gehouden te worden tijdens het MER-onderzoek.

1.3. Variant A (4.2.4.)

Als voornaamste doelstelling van het hele Zwin-project wordt het tegengaan van de verdere verzanding van het Zwin naar voor geschoven. Het verwondert ons dan ook dat de aanleg van een spuikom in de MER als een variant wordt bekeken en niet meteen wordt meegenomen in de twee beschreven alternatieven. De huidige aanpak laat uitschijnen dat er nog heel wat twijfel bestaat over de efficiëntie van de werking van een spuikom en meteen ook over het eerste opzet van het project: het tegengaan van de verdere verzanding van het Zwin.

De betrokken landbouwers stellen zich heel wat vragen bij de voldoende aanlevering van polderwater voor het waterbekken. Alleen in piekperiodes, bij wateroverlast, zal water ter beschikking zijn om het waterbekken te vullen. Binnen de MER moet op een overzichtelijke manier worden nagegaan op hoeveel water men vanuit de polder het jaar door gemiddeld kan rekenen en in hoeverre alternatieven zoals het aanvoeren van zeewater wel zinvol en betaalbaar zijn. Hierbij dient men er rekening met te houden dat de landbouwuitbating in de omgeving steeds voorrang dient te krijgen op het vullen van het reservoir.

In dit kader dient aan de opgesomde technische voorwaarden voor de ligging van het reservoir ook 'de aanvoer van het polderwater' toegevoegd te worden.

Voor een degelijke spuiwerking ware het wenselijk dat de spuikom zo dicht mogelijk bij het huidige Zwin komt te liggen. Dit zorgt dan weer voor extra problemen met betrekking tot de aanlevering van zoet polderwater. In dit kader dient de MER de nodige aandacht te besteden aan de manier waarop het water vanuit het kanaal van Cadzand of via andere aanvoerwegen in het spaarbekken kan worden gepompt zonder een degelijke peilwerking van de polder in gevaar te brengen.

1.4. Alternatief 3: Zwinweiden

Vanuit de bezorgdheid om de waardevolle poldergronden in de Willem-Leopoldpolder maximaal te sparen en rekening houdend met de beslissingen van de Vlaamse regering met betrekking tot de uitbreiding van het Zwin als komgebied willen wij erop aandringen dat binnen het MER een derde alternatief wordt onderzocht. Dit alternatief gaat in geen geval in tegen het door de Vlaamse regering goedgekeurde Meest Wenselijk Alternatief dat door de Vlaamse regering werd goedgekeurd.

Dit alternatief omvat de inschakeling van de weilanden van de Zwinbosjes (vroegere vliegplein) als gecontroleerd intertijdengebied. De Zwinweiden worden in dit alternatief afgeplagd en met een aantal geulen en poelen doortrokken. Door het graven van een verbinding onder de Internationale Dijk kan zeewater bij vloed in de geulen binnenkomen om dan bij eb weer terug te stromen. De verbinding kan voorzien worden van een kleppensysteem dat bij springtij de doorgang belet. Zodoende moet geen dijkconstructie op Delta-hoogte worden gebouwd rond de zwinweiden.

De verdere uitbouw van dit alternatief houdt ook een verplaatsing in van het vogelpark. Het vormt uit landschappelijk oogpunt trouwens nu reeds een knelpunt wegens de bebouwing en de verharding van grotere oppervlakten (parking e.d.). Een verplaatsing van het vogelpark naar de westelijke rand van de Zwinbosjes verbetert de bereikbaarheid van het vogelpark, vermindert de toeristische druk op grote delen van het Zwin en creëert een eenduidige toegang naar het Zwin. Een duidelijke win-win situatie voor de natuurliefhebber, de landbouw en de gemeente Knokke-Heist.

Het voorgestelde alternatief kan uitgebreid worden met een bijkomende ontpoldering aan het Oostelijk deel van de Willem-Leopoldpolder. Het gaat om een 45 ha groot gebied dat gelegen is op Nederlands grondgebied en sinds een tweetal jaar eigendom is van het Zeeuws landschap met het oog op natuurcreatie. Tot op heden werden nog geen initiatieven ondernomen in het kader van natuurontwikkeling. Ook dit gebied kan ingericht worden als een gecontroleerd intertijdengebied, zonder grootschalige dijkwerken.

Wordt variant A bij het project betrokken dan zal hiervoor wel een extra onteigening binnen de polder nodig zijn gezien het geen functioneel geen zin heeft deze het bekken aan te leggen binnen de twee hierboven opgesomde gebieden. De inname zal dan echter beperkt blijven tot maximaal 25 ha. Deze oppervlakte is op dit ogenblik inbegrepen in de twee voorgestelde alternatieven.

Dit alternatief biedt een hele reeks voordelen:

- met het nieuwe alternatief wordt inzake de aan te snijden oppervlakte volledig tegemoet gekomen aan het besluit van de Vlaamse regering en de akkoorden met Nederland;
- de huidige natuurwaarden worden omgezet in harde natuur, wat een merkelijke opwaardering is van de huidige natuurwaarden;
- door het creëren van zoute natuur wordt voldaan aan de factor 'natuurlijkheid' zoals hij wordt beschreven in de Ontwikkelingsschets;
- alle mogelijkheden om een verdere verzanding van het Zwin tegen te gaan, inclusief de uitbouw van een spuikom, blijven open;
- de Zwinweiden zijn reeds in volle eigendom van het Vlaams gewest, wat een belangrijke besparing betekent;
- er zijn geen grote dijkwerken nodig alleen een aantal aanpassingswerken aan de huidige dijk. Dit betekent een belangrijke kostenbesparing ten overstaan van de geplande dijkwerken voor alternatief 1 en 2;
- er dienen geen of maar een beperkt aantal hectaren waardevolle poldergronden te worden aangesneden waardoor ook geen bedrijven in hun voortbestaan bedreigd worden;
- er dienen geen flankerende maatregelen landbouw te worden uitgewerkt;
- op deze manier kan ook een waardevol polderlandschap dat om zijn landschappelijke waarde als ankergebied werd aangeduid behouden blijven.

Zoals blijkt uit punt 5.4.8. is de overheid van plan in het vogelpark van het Zwin grootschalige wijzigingen in de aanleg door te voeren en meteen ook het park uit te breiden (cfr. MER inrichting Zwinpark en GRUP Knokke-Heist). Ook in dit kader zou een verplaatsing nieuwe mogelijkheden bieden en kunnen de reeds voorziene budgetten voor de verplaatsing en nieuwbouw van het vogelpark worden ingezet.

Wij verwijzen ook naar de argumenten opgenomen in bijlage 1 die pleiten tegen een ontpoldering zoals voorzien in de alternatieven 1 en 2. Wij zijn van oordeel dat deze argumenten dienen te worden meegenomen wanneer uiteindelijk het meest wenselijk alternatief wordt vastgelegd. Net als de natuur heeft immers ook de landbouw recht op een eerlijke afweging tussen de verschillende mogelijke alternatieven waarbij ook terdege rekening moet worden gehouden met alternatieven die enerzijds minder schade berokkenen aan de landbouw en anderzijds in belangrijke mate tegemoet komen aan de natuurdoelstellingen. Alleen op deze manier kan sprake zijn van een win-win situatie.

1.5. Meest milieuvriendelijk alternatief (4.4.)

Mitigerende en eventueel noodzakelijke compenserende maatregelen dienen binnen het gebied en niet in de omgeving ervan gezocht te worden. Hiermee dient bij de uitwerking van het MMA te worden rekening gehouden. Het is dan ook van belang dat dit in de kennisgeving duidelijk wordt verwoord.

1.6. Afwegingsmethode en beoordelingskader (4.5.)

De opgesomde elementen die het beoordelingskader zullen vormen dienen uitgebreid met het Landbouweffectenrapport. Daarnaast dienen ook de haalbaarheid en de effecten van het Flankerend Landbouwbeleid in rekening te worden gebracht.

Bij het beoordelingskader wordt ook verwezen naar de instandhoudingsdoelstellingen. Wij menen te weten dat deze nog steeds niet zijn vastgesteld, laat staan aan Europa voorgelegd. In hoeverre is het verantwoord een beoordelingskader uit te bouwen zonder een duidelijk zicht te hebben op de situatie, laat staan een keuze te maken tussen diverse alternatieven? Wordt dan niet beter gewacht tot deze doelstellingen gekend zijn, waardoor vermeden wordt dat plannen op vrij korte termijn moeten worden bijgestuurd in een of andere richting.

Bij de afweging van de keuzes tussen de diverse alternatieven dienen op een duidelijke manier de meer- en min-waarden voor natuur te worden geteld.

2. JURIDISCH KADER EN PROCEDURE

2.1. De GRUP-procedure (5.4.1.)

Het op te starten project-MER zal in principe ook als plan-MER dienen voor de GRUP-procedure. In punt 5.4.1. wordt gesteld dat het definitief GRUP maar wordt vastgesteld door de Vlaamse regering nadat het MER definitief werd goedgekeurd. Wil de overheid de democratische inspraak van de burger, zoals voorzien in de wet, respecteren dan zal men er tenminste moeten voorzorgen dat het definitief MER is goedgekeurd voor het **ontwerp**-GRUP wordt goedgekeurd en in Openbaar Onderzoek gaat. Indien men dit niet doet laat de overheid de burger een ontwerp beoordelen en amenderen dat bij zijn uitwerking niet door een goedgekeurd MER gedekt is. Voor de burger bestaat dan geen zekerheid of het in het ontwerp-GRUP uitgewerkte alternatief wel volledig strookt met het uiteindelijk door de overheid goedgekeurde alternatief

Op deze manier worden ook de bewindslieden voor voldongen feiten geplaatst. Immers het ontwerp-GRUP zal meestal een ruimtelijke bestemming inhouden van het in de plan-MER naar voor geschoven meest wenselijke alternatief. Wanneer de overheid pas na het openbaar onderzoek van het ontwerp-GRUP nog een definitieve beslissing moet nemen over het plan-MER dan kan zij bijna niet anders dan

de besluiten van dit plan-MER overnemen anders is zij verplicht ook het ontwerp-GRUP te laten wijzigen en het opnieuw in Openbaar Onderzoek te stellen.

Bovenstaande redenering wordt in feite bevestigd door de projectplanning zoals ze is weergegeven in bijlage A. In het overzicht wordt de goedkeuring van het MER inderdaad gekoppeld aan het vaststellen van het **voorontwerp**-GRUP (december 2007). Pas in januari 2008 volgt dan het openbaar onderzoek ontwerp-GRUP, zodat het ontwerp-GRUP nog kan worden aangepast aan het uiteindelijk goedgekeurde MER voor het in openbaar onderzoek gaat. In bijlage A is ook geen sprake van een openbaar onderzoek MER in Vlaanderen, zoals vermeld in figuur 9, alleen van een terinzageleggen in Nederland. Blijkbaar volgt de tekst opgenomen in punt 5.4.1. niet de projectplanning opgenomen in bijlage A. Bovendien willen wij erop wijzen dat het schema weergegeven in figuur 5 nog maar eens een andere werkwijze aangeeft.

2.2. De watertoets (5.4.5.)

De MER moet reeds elementen aanreiken die het mogelijk maken ook een watertoets uit te voeren in de aan het betrokken gebied grenzende polders.

3. BELANGRIJKSTE TE VERWACHTEN MILIEU-EFFECTEN

3.1. Onderzoeksmethode per discipline (6.1.5)

Wat betreft de te verwachten impact op de landbouw is het van belang dat deze impact bekeken wordt op diverse vlakken. Wij denken daarbij niet alleen aan de economische impact, maar ook aan de fysische impact op de betrokken gronden en de sociale gevolgen. Dit alles dient zowel globaal te gebeuren als op bedrijfsniveau. Het verlies van een gelijke oppervlakte aan landbouwgrond kan voor het ene bedrijf veel zwaardere gevolgen hebben dan voor het andere.

3.2. Disciplines bodem en water (6.2.1.)

Zoals reeds aangehaald moet het studiegebied ruimer genomen worden dan de voorliggende scenario's. In dit kader dient onder punt 6.2.1.1.1. 'Afbakening' bij de afbakening van het studiegebied een punt toegevoegd namelijk 'Omgevende polders buiten het uitbreidingsgebied'. Zoals immers verder blijkt wordt in de discipline Bodem en Water op verschillende plaatsen ook verwezen naar de nood aan onderzoek buiten het ingenomen gebied. Wij denken daarbij aan mogelijke problemen inzake waterbeheer en verzilting in de aanpalende polders.

Vanuit onze bezorgdheid m.b.t. de gevolgen van de in alternatief 1 aangekondigde doortrekking van de geul naar de Dievegatkreek en het graven van zijkanaaltjes zijn wij van oordeel dat speciale aandacht moet worden besteed aan de mogelijke gevolgen van deze ingreep op de omgeving. In tabel 6 dient dit dan ook opgenomen te worden als een specifieke ingreep of op zijn minst als een deelingreep.

In tegenstelling tot bijvoorbeeld de Project-MER ontpoldering Hedwige/Prosperpolder wordt in de voorliggende kennisgeving nergens aandacht besteed aan de specifieke problemen die zich kunnen en waarschijnlijk zullen voordoen bij de inrichtingswerken. Gezien het voor de veiligheid van het project noodzakelijk is dat zowel in alternatief 1 als 2 grootschalige dijkwerken worden uitgevoerd, zullen deze werkzaamheden niet in één jaar beëindigd zijn. Dit biedt meteen kansen voor de zittende landbouwers om hun akkers ook tijdens de uitvoering van de dijkwerken nog verder te gebruiken. Belangrijk is dan wel dat zowel inzake bereikbaarheid met grote machines, als in het kader van de waterbeheersing de

nodige voorzorgsmaatregelen genomen worden. Ook deze dienen in het MER te worden onderzocht, cfr. reeds vermelde MER ontpoldering Prosper/Hedwige. Zowel in tabel 6 als in tabel 7 dient hier dan ook melding van gemaakt.

In punt 6.2.1.2. wordt in de laatste paragraaf gesteld dat de effecten type 2a, waaronder grondinname, als niet gewild effect maar beperkt zullen zijn. Vanuit de wetenschap dat hoge, veilige en dus ook brede dijken worden nagestreefd zowel als afscherming van het gebied (veiligheid) als voor de spuikom, kunnen wij er moeilijk inkomen dat hierover reeds in de startnotitie een standpunt wordt ingenomen, waarbij gesteld wordt dat het om een ingreep beperkt in omvang gaat.

In tabel 8 dient onder het effect 'Invloed op de hydrografie van het poldersysteem' bij de eenheid naast 'kwalitatief' ook 'kwantitatief' (m³) vermeld te worden. Hetzelfde geldt voor het effect 'Invloed op peilbeheer in polders'.

Op pagina 70 wordt bovenaan verwezen naar de impact van de drainages op de verzilting van het grondwater. Hierbij dient men er bij de uitwerking van het MER rekening met de houden dat deze drainages in belangrijke mate deel uitmaken van een hedendaagse bedrijfsvoering en dus niet zomaar kunnen genegeerd of afgesloten worden.

Inzake de watertoets wordt in de kennisgeving (pagina 71) gewezen op de mogelijkheid dat de overheid niet alleen voorwaarden kan opleggen om de schade te beperken, maar tevens om ze te compenseren wanneer de te vergunnen activiteiten een schadelijk effect kunnen veroorzaken. In de MER studie dient hierop geanticipeerd en moet worden nagegaan wat de impact kan zijn van mogelijke bijkomende compensaties op vraag van de overheid. Hierover vinden wij niets terug in de MER-studie.

3.3. Discipline flora en fauna (6.2.2.)

De uitbreiding van de Zwinpolder zal ongetwijfeld leiden tot een verhoging van de vogelpopulatie in het Zwingebied. In tabel 10 dient dan ook naar aanleiding van de ingreep 'Ontpolderen WL-polder' de invloed van de fouragerende vogelpopulatie op de omgevende polders bekeken te worden. Wanneer volgens de deskundigen het onderzoek naar deze impact niet in tabel 10 thuishoort dient het in ieder geval in een andere effecten-matrix te worden opgenomen.

Ook in tabel 10 dient bij de ingreep 'Ontpolderen WL-polder' aandacht besteed aan de invloed op het verdwijnen van kleine landschapselementen en bos, in de mate dat deze elementen mogelijks een nieuwe bestemming moeten krijgen in de polders palend aan het betrokken gebied.

De ontpolderde gebieden zullen uiteindelijk hun statuut van landschappelijk waardevol agrarisch gebied verliezen en een bestemming 'reservaat' krijgen. De kans is reëel dat rond het nieuwe gebied in de omgevende polders nog eens extra een perimeter zal worden afgebakend die meteen ook een aantal beperkingen oplegt aan de gebruikers en er bijvoorbeeld voor zorgt dat zelfs lopende beheersovereenkomsten plots komen te vervallen. In de te onderzoeken effecten vinden wij daarvan niets terug, niettegenstaande dit een zware impact kan hebben op de omgevende landbouw.

3.4. Discipline mens – mobiliteit, recreatie, educatie (6.2.6.)

In tabel 17 dienen onder het effect 'Invloed op landbouwbedrijvigheid' nog twee criteria extra aandacht te krijgen. In de eerste plaats de bijkomende schade door een stijgende vogelpopulatie (% daling van

gemiddelde opbrengst) en de impact van het verlies van rechten (EU toeslagrechten, mestafzet, beheersovereenkomsten...) op betrokken gronden.

Naast de socio-economische gevolgen voor de betrokken bedrijven, zijn er ook nog de gevolgen voor de bedrijven in de omgeving, zoals stijging van de grondprijzen, mestdruk... Ook dit alles heeft een belangrijke invloed op de landbouwbedrijvigheid in het gebied en dient als criterium onder het effect 'Invloed op de landbouwbedrijvigheid' te worden opgenomen.

Bij de methode van impactbepaling (6.2.6.4.) wordt in de laatste paragraaf gesteld dat waar mogelijk rekening wordt gehouden met (potentiële) mitigerende maatregelen en compenseerbaarheid van effecten. Wij vinden het ongevoel dat deze bepaling alleen terug te vinden onder de discipline mens, terwijl dit ook voor diverse andere disciplines van toepassing is, zie reeds eerdere bedenkingen. Wel willen wij er de nadruk opleggen dat deze compensaties en mitigerende maatregelen maximaal binnen het projectgebied moeten worden gezocht en niet nog eens extra op de omliggende landbouwgebieden kunnen worden gelegd.

3.5. Discipline landschap (6.2.7)

Vanuit de ervaring met diverse andere projecten dient terdege rekening gehouden te worden met de verplichting tot het vervangen van verdwenen landschappelijke waarden in de nabije omgeving. Wij denken hierbij o.a. aan het landschappelijk inkaderen van de nieuwe dijk, maar ook aan het vervangen van bomenrijen of het aanleggen van ruige graslanden. In de voorliggende startnotitie vinden wij hier niets over te rug. In 6.2.7.2. dient hieraan bij het opsommen van de significante effecten de nodige aandacht besteed.

Op pagina 98 wordt onder 'Effecten op de landschapsecologie' gesteld dat de geplande ingrepen tot doel hebben de unieke ecologische kwaliteiten van het landschap te bewaren en te versterken. Wij willen er wel op wijzen dat ook het agrarische landschap een belangrijk element vormt van deze unieke ecologische kwaliteiten. Juist dit ongeschonden agrarisch polderlandschap wordt in het projectgebied integraal opgeofferd, waardoor meteen ook het unieke aan de ecologische kwaliteit verloren gaat. Op die manier gaat een specifieke belevingswaarde verloren.

In tabel 19 dient onder 'Wijziging landschapsecologische kenmerken' en 'Functionele versnippering van het actuele gebruik' ook rekening gehouden te worden met vervanging van verloren landschapselementen met als criterium 'oppervlakte/kwaliteit'. In dezelfde tabel dient onder het effect 'Bouwkundig erfgoed, effecten via processen' ook het criterium functieverlies landbouw in overweging genomen te worden. In veel gevallen zal alleen de woonfunctie overblijven en komen de bedrijfsgebouwen te vervallen.

4. SOCIO-ECONOMISCHE EFFECTEN

4.1. Elementen in sociaal-economisch effectenonderzoek (7.1.)

Niettemin staande in punt 7.2.2. verwezen wordt naar de landbouweffectenreportage, is in de opsomming opgenomen in punt 7.1. niets vermeld over de economische verliezen waarmee landbouw te maken krijgt dit tegenover de baten van natuur (deze laatste zijn wel vermeld). Naast het economisch verlies voor de landbouw spelen ook de kosten voor het flankerend beleid landbouw een rol.

Bijlage 1: Argumenten tegen ontpoldering Willem-Leopoldpolder zoals voorzien in de alternatieven 1 en 2

Onderstaand vindt u een aantal argumenten die bijdragen tot het uitbreiden van de te onderzoeken alternatieven met het alternatief 3: inname van de Zwinweiden. Door het uitvoeren van alternatief 3 worden immers het overgrote gedeelte van de in alternatieven 1 en 2 in te schakelen polders gespaard.

Het open landschap. De zee komt verder landinwaarts, een nieuwe bescherming voor grote stormen dringt zich op. Rond het nieuwe gebied moet een grote dijk worden gebouwd: 10 meter hoog en 80 meter breed. Als het alternatief met 180 ha wordt gevolgd, zou al bijna 40 ha gaan naar de bouw van de dijk. Berekeningen wijzen uit dat hiervoor twee miljoen kubieke meter grond zou nodig zijn. Een enorme hoeveelheid die maar beperkt uit het gebied zelf kan gehaald worden, met diverse verkeers- en milieuproblemen van dien.

De landbouw. De Willem-Leopoldpolder is een vruchtbare polder die zich uitstekend leent voor akkerbouwgewassen en dus ook een toekomstige bron is van groene energie. Met de ontpoldering worden 10 landbouwers zwaar getroffen in hun bedrijfsvoering. Maar ook de omliggende polders krijgen het zwaar te verduren: mogelijke verzilting van de grond en het ondiepe grondwater waaruit heel wat bedrijven hun water winnen. Wij verwachten ons ook aan meer schade door wildvraat gezien de toegenomen oppervlakte natuurgebied.

De natuur en landschap. In de Willem-Leopoldpolder ligt momenteel al 23 ha natuurgebied (o.a. de Dievegatkreek) en 114 hektare landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Een groot deel van de polder ligt in een ankerplaats, dat is één van de meest waardevolle landschappen van Vlaanderen. Wordt dit alles straks opgeofferd aan de invloed van de zee.

Het beleid. De uitbreiding van het Zwin wordt politiek ingevuld als bijkomende compensatiemaatregel voor de uitdieping van de Schelde onder de noemer van natuurlijkheid. Om de toegang tot de haven van Antwerpen te waarborgen moet op korte termijn 600 hektare estuariene natuur gecreëerd worden. Daarbij werd bij het voorbereiden van de beslissingen op Vlaamse niveau nooit nagegaan in hoeverre het creëren van bijkomende estuariene natuur in aansluiting op het Zwin niet kon worden gerealiseerd los van de ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder. Een reden te meer om dit onderzoek vooralsnog wel door te voeren naar aanleiding van het MER.

Het Zwin. De monding van het Zwin verzandt al eeuwen. Om de specifieke natuur van slikken en schorren te behouden werden regelmatig onderhoudswerken gevoerd en het teveel aan zand weggehaald. Dat was voor het laatst in 2003. Door het Zwin te vergroten en de Zwingeel door te trekken zou meer water het overtollige zand terug in zee kunnen sturen. Dan moet de overheid wel een wateropvangbekken van ca. 20 ha bouwen zodat men voldoende water met voldoende kracht door de Zwingeel kan sturen. Echter, geen enkele studie bewijst dat dergelijk systeem de verzanding (sedimentatie) helemaal verhindert. Bovendien valt uit de startnotitie van het MER af te leiden dat spuien met polderwater eerder 'vervuilend' zou zijn voor het Zwin en niet echt haalbaar omwille van de visuele pollutie van het spuibekken dat min. 4 meter boven de grond moet gebouwd worden. Van het oorspronkelijk idee van de Zwincommissie om de afwatering van de aangrenzende polders via het Zwin te herstellen wordt voorzichtig afgestapt. Betekent dit dat uiteindelijk de ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder dan toch enkel dient om het Zwin te vergroten, en niet om de verzanding tegen te gaan? Dat het verzandingsprobleem blijft bestaan, alleen over een nog groter terrein?

Kostprijs. Aan het hele project blijkt een hoog prijskaartje te hangen. Sommige bronnen spreken van ca. 50 miljoen euro, gebaseerd op prijzen van 2002. Een zware tol voor de teloorgang van een landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De uiteindelijk prijs dreigt met zoveel nog onbekende parameters en bijkomende studies, nog een stuk hoger uit te vallen. Het doorvoeren van het voorgestelde alternatief 3 zou in dit kader de kostprijs reeds in belangrijke mate kunnen doen dalen. Een reden te meer om dit alternatief au sérieux te nemen.

Internationale Zwincommissie. In 2003 was er in de schoot van de Internationale Zwincommissie een politiek consensus over een KBI of een KBE-25%. Dat wil zeggen, het vergroten van de komberging door het verbreden en verdiepen van de hoofdgeul en grootschalig afgraven van het Zwin (KBI) of vergroten van de komberging door grootschalig verruimen van de hoofdgeul en ontpolderen van 120 ha van de Willem-Leopoldpolder. Het scenario 180 ha is door de Commissie verworpen vanwege een belangrijke meerkost (15 miljoen Euro) en vanwege de onuitvoerbaarheid van het project. In de startnotitie van het MER wordt KBI als mogelijk alternatief niet opgenomen! Bovendien wordt KBE-50% als alternatief 2 naar voor geschoven! Het advies van de Internationale Zwincommissie wordt dus flagrant met de voeten getreden!

Erfgoedwaarde. In de huidige dijk die de Nieuwe Hazegraspolder van de Willem-Leopoldpolder scheidt, bevinden zich 6 oorlogsbunkers. Deze bunkers hebben een historische waarde. Nergens staat beschreven dat deze bunkers bij ontpoldering gevrijwaard worden van afbraak.

Grondbank. De Vlaamse overheid, afdeling Kust, stelt dat de werken aanvatten eind 2008. De getroffen landbouwers zouden worden gecompenseerd met andere grond, buiten het gebied via de projectmatige grondenbank. De betrokken landbouwers hebben hun vragen bij het functioneren van deze projectmatige grondenbank. Men wijst er daarbij op dat Knokke-Heist de komende jaren met nog enkele andere grondverslindende projecten wordt geconfronteerd.